

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Cdo/263/2018
Identifikačné číslo spisu: 8109205204
Dátum vydania rozhodnutia: 17.07.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Peter Brňák
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:8109205204.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci žalobcu E. R., bývajúceho v F., J. X, proti žalovaným 1/ R. L., bývajúcom v J., J. V. XXXX/XX, zastúpenom advokátom JUDr. Františkom Komkom, so sídlom v Prešove, Hlavná 27, 2/ C. R.F., rod. C., bývajúcej v F.A. X. Y., R.. Z. XX/XX a 3/ H. A., bývajúcemu v F. - F., D. XXX/X, o určenie neplatnosti právneho úkonu, vedenej na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 20 C 26/2009, o dovolaní žalovaného 1/ proti rozsudku Krajského súdu v Prešove sp. zn. 8Co 98/2017 z 30. októbra 2017, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobca nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) v záhlaví označeným rozsudkom potvrdil odvolaním napadnutý rozsudok Okresného súdu Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) č. k. 20 C 26/2009-488 z 13. marca 2017, ktorým prvoinštančný súd určil, že zmluva o bezodplatnom postúpení pohľadávky uzavretá dňa 8.4.2008 medzi postupkyňou a žalovaným 1/, napísaná vo forme notárskej zápisnice je neplatná. V odôvodnení rozsudku odvolací súd uviedol, že sa v plnom rozsahu stotožňuje s dôvodmi rozhodnutia súdu prvej inštancie a konštatoval ich správnosť. K odvolacím námietkam žalovaného 1/ uviedol, že (i) naliehavý právny záujem žalobca v konaní preukázal, pričom už vo svojom predchádzajúcom zrušujúcom rozhodnutí odvolací súd uviedol, „že právny vzťah medzi žalobcom a žalovaným v 1. rade (ako aj žalovanou v 2. rade) je v dôsledku napádaného právneho úkonu, ktorý je predmetom tohto sporu ohrozený neistotou, ako aj nebezpečenstvom budúceho porušenia právnych povinností“, (ii) žalovaná H.K. C., ktorá v priebehu súdneho konania zomrela, nebola pôvodne vypočutá, pretože to dovolateľ nenavrhol a vecnou opodstatnenosťou žaloby sa súd prvej inštancie zaoberal až po zrušujúcom rozhodnutí odvolacieho súdu, (iii) ustanovený znalec nemohol vypočuť (pôvodne) žalovanú H. C., pretože zomrela, pričom znalec postupoval v súlade s uznesením súdu prvej inštancie o ustanovení znalca a (iv) k hodnoteniu znaleckého dokazovania sa súd prvej inštancie dostatočne vyjadril v bode 29 jeho odôvodnenia.

2. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalovaný 1/ (ďalej len „dovolateľ“), v ktorom najskôr opísal priebeh súdneho sporu vedeného pred nižšími súdmi, ku ktorému v bode 11 uviedol, že nižšie súdy „v celom svojom doterajšom konaní absolútne nebrali do úvahy a neprihliadali na moju právnu argumentáciu ... nebrali do úvahy záväznosť súdnej judikatúry - erga omnes (NS SR 1Cdo 185/2006), ako aj záväznosť nálezov Ústavného súdu SR pre všeobecné súdy (I. ÚS 343/2010), v dôsledku čoho došlo k nezákonnému a jednostrannému vedeniu konania a k porušeniu jedného z ústavných princípov rovnosti zbraní účastníkov v konaní“. V bodoch 12 až 15 žalovaný polemizoval so skutkovými a právnymi závermi nižších súdov. V tejto súvislosti predovšetkým (i) namietal hodnotenie znaleckého posudku súdmi, (ii) nesúhlasil s právnymi závermi súdov, že žalobca preukázal naliehavý právny záujem na určení neplatnosti posudzovaného právneho úkonu (zmluvy o bezodplatnom postúpení pohľadávky, pozn.) a (iii) nesúhlasil s odôvodnením napadnutého odvolacieho rozsudku v tej časti, kde s poukazom na postúpenie pohľadávky na neznámu osobu, bez akejkoľvek protihodnoty podporne poukazoval na nespôsobilosť žalovanej v druhom rade. V bode 16 žalovaný (iba) odcitoval znenie § 421 ods. 1 a § 432 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok, v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) a v bode 17 navrhol - s poukazom na obsah dovolania - zrušiť napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

3. Žalobca vo svojom vyjadrení k dovolaniu poukázal na skutočnosť, že dovolanie nespĺňa náležitosti stanovené v § 428 CSP, nakoľko v ňom nie je uvedený dovolací dôvod, resp. dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 ods. 2 až § 435 CSP. Preto navrhol dovolanie v zmysle § 447 písm. f) CSP odmietnuť.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie bolo podané včas (§ 427 CSP) a na to oprávnenou osobou (§ 424 CSP), zastúpenou v zmysle § 429 ods. 1 CSP skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, pričom dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

5. Podľa § 419 CSP, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

6. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

7. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

8. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

9. Už v rozhodnutiach vydaných podľa CSP predchádzajúcemu procesnému právnemu poriadku (zákon č. 99/1963 Zb.) sa najvyšší súd opakovane vyjadril, že právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej.

Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu. Na týchto záveroch zotrúva aj súčasná rozhodovacia prax najvyššieho súdu (1 Cdo 54/2018, 2 Cdo 33/2017, 3 Cdo 33/2017, 4 Cdo 54/2018, 5 Cdo 104/2017, 7 Cdo 29/2018, 8 Cdo 140/2017).

10. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania v CSP nemožno v žiadnom prípade interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad. Narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím) musí byť vyvážené sprisnenými podmienkami prípustnosti dovolania - to platí o všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch (1 Cdo 26/2017, 2 Cdo 154/2017, 3 Cdo 42/2017, 5 Cdo 12/2017, 7 Cdo 163/2017, 8 Cdo 73/2017) .

11. Naďalej je tiež plne opodstatnené konštatovanie, že ak by najvyšší súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (II. ÚS 172/03).

12. Podľa názoru dovolateľa je dovolanie proti rozsudku odvolacieho súdu prípustné podľa § 421 ods. 1 CSP, pričom však v podanom dovolaní nevymedzil nesprávne právne posúdenie ťažiskovej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a zároveň neuviedol, či sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu alebo ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. a/ až c/ CSP). Dovolateľ bol teda povinný v dovolaní jednoznačne vymedziť právnu otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a zároveň uviesť, v čom vidí prípustnosť dovolania, t. j. ktorý z predpokladov uvedených v § 421 ods. 1 CSP zakladá jeho prípustnosť, čo v okolnostiach danej veci dovolateľ neurobil. Ak takáto konkretizácia uplatneného dovolacieho dôvodu chýba, dovolací súd nemôže uskutočniť meritórny dovolací prieskum, hranice ktorého nie sú vymedzené. Pokiaľ dovolateľ uvažoval o možnosti súbežného uplatnenia prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/ a zároveň aj podľa písm. b/ a písm. c/, takáto úvaha je zjavne nelogická už len z toho dôvodu, že odvolací súd sa nemôže odkloniť od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (písm. a/) a zároveň vychádzať z neexistencie rozhodnutia dovolacieho súdu (písm. b/) a zároveň vychádzať z rozdielnej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (písm. c/).

13. Za riadne vymedzenie právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a v čom nesprávnosť jeho právneho posúdenia spočíva nemožno považovať polemiku dovolateľa so skutkovými a právnymi závermi nižších súdov, ani jeho nesúhlas s hodnotením dôkazov súdmi, či nesúhlas s odôvodnením napadnutého odvolacieho rozhodnutia (pozri bod 2). Sama polemika s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika prístupu odvolacieho súdu k právnemu posudzovaniu veci významovo nezodpovedajú kritériám uvedeným v niektorých z písm. a/ až c/ ustanovenia § 421 ods. 1 CSP. Dovolací súd nemôže pri posudzovaní prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP posudzovať správnosť skutkových zistení odvolacieho súdu alebo spôsob vykonávania jednotlivých dôkazov alebo výsledok ich hodnotenia premietajúci sa do skutkových zistení odvolacieho súdu.

14. Najvyšší súd uzatvára, že otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna (nie skutková). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Predmetná otázka musí byť zároveň procesnou stranou právne dostatočným spôsobom nastolená v dovolaní.

15. Najvyšší súd poznamenáva, že nie je jeho povinnosťou, aby si právnu otázku, ktorá mala byť riešená odvolacím súdom nesprávne, mal vyvodzovať sám. Naopak jej riadne vymedzenie, t. j. jasné formulovanie, je povinnosťou strany, ktorá je v dovolacom konaní povinne zastúpená advokátom ako kvalifikovaným právnym zástupcom. Jasne formulovaná právna otázka má v prvom rade naznačiť

riešenie daného prípadu požadované stranou a v druhom rade potom jej znenie predstavuje všeobecný právny záver aplikovateľný v obdobných prípadoch v budúcnosti.

16. Na základe uvedených skutočností dovolací súd dovolanie podľa § 447 písm. f) CSP odmietol, pretože dovolateľ neuviedol, v čom vidí prípustnosť dovolania, t. j. ktorý z predpokladov uvedených v § 421 ods. 1 CSP zakladá jeho prípustnosť, ani nevymedzil uplatnený dovolací dôvod spôsobom vyplývajúcim z ustanovenia § 432 ods. 2 CSP.

17. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

18. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.